

De derde aanloop

Twee dagen later stapte Homan weer in de trein. Enige tijd tevoren had hij de uitnodiging aanvaard om op zaterdag 20 juli in Den Bosch in de grote zaal van het Concertgebouw over het werk van de Groninger Gemeenschap te spreken; die bijeenkomst zou belegd worden door 'Brabantia Nostra'. Langs allerlei kanalen hadden de voormannen van deze groepering vernomen dat Homan zich grote moeite gaf, een volksbeweging tegen de NSB in het leven te roepen; zij hadden dat rondverteld en het gevolg was dat Homan toen hij in de met Nederlandse vlaggen versierde zaal het podium betrad, met uitbundig gejuich en een daverend Wilhelmus begroet werd. De voorzitter van 'Brabantia Nostra', drs. F. van der Ven, heette hem hartelijk welkom. Homan vertelde wat in Groningen tot stand gekomen was en sprak over de noodzaak, 'de z.g. klassentegenstellingen' te doen verdwijnen 'door diep en eerlijk sociaal onderzoek, gevolgd door zelfkritiek en zelfverbetering'. Na hem stak de organisator van 'Brabantia Nostra', Jef de Brouwer, de loftrumpet over Brabant en voorzitter van der Ven eindigde met op te merken 'dat dit voorbereidende werk zal moeten leiden tot grotere samenwerking van het Nederlandse volk. Edele Brabant, were di!' Zo groot was het enthousiasme dat na dit slot één, zelfs twee coupletten van het Wilhelmus niet voldoende geacht werden: men zong er zes.¹

Er ging van de bijeenkomst op Homan iets verfrissends uit: hier nu eens niet al die eindeloze palavers met politieke voormannen die eigenlijk van zijn werk in Groningen en ook van de 'nieuwe tijd' niets begrepen en vanuit dat wanbegrip moeizaam aan elke formulering gingen sleutelen – hier een zaal vol Nederlanders die blij waren dat zij, los van alle bindingen, als Nederlanders samen waren en al in hun gejuich en zingen duidelijk konden maken dat hun de NSB niet aanstond. Men dorstte, dacht hij, naar een nieuwe massabeweging – en twee comité's waren al mislukt en de politieke partijen waren tot niets bereid!

Hij reisde naar Groningen terug, zich afvragend of hij niet onjuist gehandeld had door de zaak als verloren te beschouwen. Veel tijd voor overpeinzingen werd hem niet gegund. Wéér verscheen Reinink bij hem, wéér toog Homan met Reinink naar Den Haag. Hij viel daar midden in een situatie waarin door tallozen, vooral jongeren, ook op Eindhoven, de Quay en Reinink ingeprept werd: men kon het politieke terrein toch niet aan de NSB en Nationaal Front overlaten! Hetzelfde werd met klem door enkelen der secretarissen-generaal betoogd, vooral door

¹ *Nieuwe Rotterd. Crt.*, 21 juli 1940.